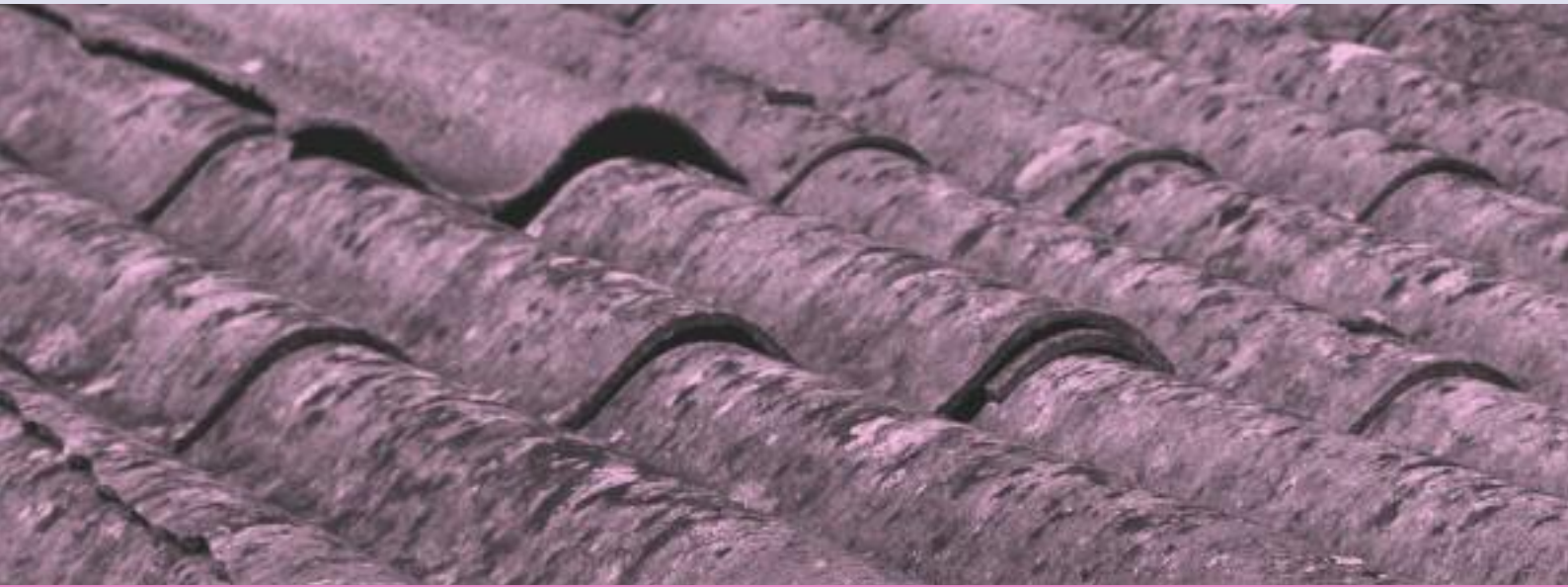

ARWEINIAD I DENANTIAID YNGHYLCH ASBESTOS

Diben yr arweiniad hwn yw rhoi gwybodaeth ichi am ddeunyddiau sydd ag asbestos ynddynt a all fod yn eich cartref. Bydd yn egluro beth yw asbestos, lle y deuir o hyd iddo gan amlaf, a pha gamau y bydd angen efallai ichi eu cymryd os ydych yn bwriadu ymgymryd â gwelliannau yn eich cartref.

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin wedi mabwysiadu polisiau a gweithdrefnau i reoli Deunyddiau sydd ag Asbestos ynddynt. Gallwch wneud cais am gopi o'r polisi hwn, neu gael golwg arno ar-lein, www.sirgar.gov.uk

I gael rhagor o wybodaeth, cyngor neu arweiniad, ffoniwch 01267 234567 neu anfonwch

e-bost at housingservices@carmarthenshire.gov.uk

A oes asbestos yn fy nghartref?

Ceir asbestos mewn llawer o gartrefi ac adeiladau, ac mae'n **gwbl ddiogel os nad oes neb yn tarfu arno ac os yw mewn cyflwr da**. Mae'r canlynol ymhlith y manau lle mae'n bosibl y deuir o hyd iddo'n gyffredin yn y cartref:

- Waliau a nenfydau a orchuddiwyd â haen weadog, megis Artex
- Teils llawr a gludydd bitwmen
- Toeon siediau a thai allan
- Estyll bondo
- Padiu bitwmen ar waelod unedau'r sinc a'r bwrdd sychu/diferu
- Tanciau dwr oer
- Paneli'r bath
- Pibelli carthion
- Blychau o amgylch pibelli carthion
- Cyfarpar dŵr glaw, megis landeri a pheipiau
- Gasgedi rhaff o amgylch y lle tân

Cartrefi Tenatiadd Cyngor

Cynnal arolwg yw'r unig ffordd o ddod o hyd i'r holl asbestos sydd mewn eiddo. Bellach mae Cyngor Sir Caerfyrddin wedi cael cyfle i gynnal arolwg o'r rhan fwyaf o'i stoc dai. Efallai i'r arolwg hwn gael ei gynnal cyn i unrhyw welliannau gael eu gwneud i'ch cartref fel rhan o Safon Tai Sir Gaerfyrddin.

Os canfuwyd bod asbestos yn eich cartref, byddwn wedi llunio cofnod y byddwn yn ei ddefnyddio i roi gwybod i gontractwyr neu staff a fydd efallai'n gorfod ymgymryd â gwaith cynnal a chadw neu wella yn eich cartref.

Os yw'r asbestos mewn cyflwr da, gan amlaf gadael llonydd iddo yw'r peth mwyaf diogel i'w wneud. Dan amgylchiadau eraill, efallai y trefnwn i gael gwared arno'n ddiogel.

Beth yw asbestos?

Mwyn naturiol a luniwyd o ffibrau bach yw asbestos ac yn y gorffennol fe'i defnyddiwyd i wneud llawer o ddeunyddiau adeiladu a nwyddau traul.

Er y gwyddom fod chwe math o asbestos, asbestos Crysotil (gwyn), asbestos Amosite (brown) ac asbestos Crocidolit (glas) oedd y rhai a ddefnyddid yn bennaf mewn deunyddiau adeiladu.

Mae asbestos yn dal yn gyffredin mewn llawer o gartrefi ond bellach ni chaiff ei ddefnyddio yn y prosesau adeiladu a gweithgynhyrchu, ac mae canllawiau llym iawn hefyd i sicrhau y caiff ei reoli'n ddiogel.

Mae asbestos yn ddeunydd cwbl ddiogel os nad oes neb yn tarfu arno, un ai drwy gael gwared arno neu drwy wella cartrefi.

Os yw'r asbestos wedi'i ddifrodi neu wedi'i dorri – er enghraifft, os ydych yn tynnu panel bath sy'n cynnwys asbestos, neu os ydych yn drilio drwy wal a orchuddiwyd ag Artex – efallai y bydd ffibrau asbestos mân yn cael eu rhyddhau i'r aer.

Gall y ffibrau hyn fod yn niweidiol os cânt eu hanadlu i mewn. Dyna pam mae canllawiau llym iawn i sicrhau bod Deunyddiau ag ynddynt Asbestos yn cael eu rheoli neu eu gwaredu'n ddiogel.

Os yw'r deunydd sydd ag asbestos ynddo mewn cyflwr da – er enghraifft, os yw wedi'i baentio neu ei selio. Os felly, gadael llonydd iddo yw'r peth mwyaf diogel i'w wneud.

Ond os ydych yn bwriadu gwneud gwelliannau yn y cartref mae'n bwysig ichi gysylltu â ni cyn gwneud hynny. Gallwn eich cyngori ynghylch pa gamau y bydd, o bosibl, yn angenrheidiol ichi eu cymryd. *Yn benodol, ni ddylech geisio cael gwared ar unrhyw ddeunydd amheus, na rhoi rhwbiad iddo, na'i drilio na'i lifio.*

Rydym yn sylweddoli nad ydych efallai'n gwybod sut i adnabod asbestos, felly cysylltu â ni cyn gwneud dim yw'r peth gorau bob amser. Yn ogystal, dylech gysylltu â ni os oes gennych unrhyw bryderon, neu os ydych yn amau y difrodwyd deunyddiau sydd, o bosibl, ag asbestos ynddynt.

I gael rhagor o wybodaeth, cyngor neu arweiniad ffoniwch 0800 085 1 233 neu anfonwch neges e-bost at housingservices@carmarthenshire.gov.uk

**COFIWCH, PEIDIWCH Â THARFU AR UNRHYW DDEUNYDD YR YDYCH YN AMAU
BOD YNDDO ASBESTOS NA CHEISIO CAEL GWARED AR Y DEUNYDD HWNNW.**